

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Dnia 29 Listopada
11 Grudnia

N° 95.

Rok 1859.

Srodki do rozszerzenia w kraju uprawy tytoniu.

(Z Roczników Gospodarstwa Krajowego).

(Dokończenie.)

Wprawdzie administrator dochodów tabaczknych, na skutek uczynionego doń wezwania przez Towarzystwo Rolnicze, w odezwie swęj wyż powołanej, jako główne powody nie powiększania się w kraju naszym plantacji tytoniu, podaje następujące:

1. Ze krajowcy nie znają dokładnie uprawy tytoniu, przeto zmuszeni są wchodzić w uciążliwe układy z plantatorami Niemcami, co im główny zabiera dochód.

2. Że w tych okolicach, gdzie istnieją plantacje tytoniu, upowszechniają się plantacje buraków do fabryk cukrowych, bo obiedwie te rośliny zarówno potrzebują wyborowego gruntu, a jeżeliby buraki w większych odległościach mogły być transportowane, to nie możnaby było utrzymać plantacji tytoniowych, w takim stanie nawet jak są dzisiaj.

3. Powszechny od lat kilku nieurodzaj praktykowany i drogość wszelkich produktów siewnych.

Z rozbioru przecież szczegółowego tychże powodów okazuje się:

Co do 1go. Iż rzeczywiście właściciele wsi, uprawiający tytoni, nie widząc dziś korzyści w uprawie onegoż, nie starają się zbadać dokładnie plantację, tém bardziej, że jak się wyżej rzekło, dla grubości liścia, a ztąd wagi, uprawiają tytoń najpodlejszego gatunku, a uprawę lepszych gatunków zaniedbują, gdyż takowe wymagają do obsiewu rosady, inspektów i wcześniejszego sadzenia, a roślinki tak są delikatne, że nie znoszą najmniejszego nawet mrozu, który się często w miesiącu czerwcu u nas praktykuje, przeto powierzają takowe Niemcom plantatorom; czy zaś układy te są tak uciążliwe, wedle twierdzenia administratora, rachunek liczebny najlepiej nas o tém przekonać powinien.

Z morgi uprawianego tytoniu, wedle ocenienia samego administratora, zbiór liścia tytoniowego dochodzi do 10ciu i więcej centnarów; przyjąwszy zatem za zasadę rachunku zbiór przecięciowo cent. 10, czyli pudów 25, i licząc cenę dziś najwyżej praktykowaną po złp. 31 gr. 20 za cent., czyli za pud rs. 1 kop. 90, morga uczyniłaby brutto rs. 47 kop. 50, czyli morgi 3 pudów 75
Rs. 149 kop. 50

Do morgów 3ch potrzeba trzymać jednego plantiera, z familią z 5ciu osób składającą się, gdyż nawet małe dzieci zdadne są do uprawy, a 3 morgi plantacji wymagają ciąglej pracy 5ciu osób, od połowy czerwca do końca września. Plantierowi trzeba zapłacić od puda mniej więcej po k. 45, czyli od pudów 75
Rs. 33 kop. 75

Nadto, trzeba mu dać ogród, pomieszkanie i ordynaryę, wedle ugody—3 zagony pod len na sznury do wiązania tytoniu, krowę na ziwowanie, koszt czego ogólny wynosi około
Rs. 15 kop. —

Razem Rs. 48 kop. 75

Przytém plantier obowiązany jest wszystkie brudzy obsadzić brukwią, której on bierze zwykle jedną, a właściciel gruntu drugą połowę; zatem połowa dworska wynosić winna korcy 50, licząc korzec po kop. 50, czysty z tój zatem brukwi dochód wynosi . . . Rs. 25 kop. —

Zatém ogólny czysty zysk Rs. 118 kop. 50.

Z rachunku zatem tego okazuje się, że czysty dochód wynosi około rs. 40, licząc dziś praktykowaną cenę, ofiarowaną za tytoń od Administracyi; ugody zatem z plantatorami zawierane nie są tak uciążliwe, gdyż przyjąć można za zasadę, iż plantier zabiera zaledwie 1/4 część dochodu czystego z gruntu uprawianego. Gdyby jednakże rozpowszechniono uprawę liści tytoniowych w lepszych gatunkach, ceny na takowe przez rząd postanowione, wynagradzając sownie staranniejszą uprawę onych, daleko większą korzyść przedstawiłyby dla plantujących tytoni, i wtedy każdy uznając korzyść, starałby się poznać dokładnie warunki plantacji, i sam kierowałby nią na wzór plantacji zagranicznych, a uprawiano by gatunek tytoniu jeśli nie wyborowy, to choć lepszy, który się z łatwością w klimacie naszym przyswoił, tém bardziej, gdy praktyka poprzednia przekonała nas, iż takowe gatunki w naszym kraju udawały się.

Co do 2go. Przebiegając wykazy statystyczne plantacji tytoniowych krajowych, nabywamy tego przekonania, iż właśnie w okolicach tych, gdzie istnieją największe plantacje tytoniu, tam też i najwięcej upowszechniały się plantacje buraków, które rzeczywiście powinnyby stanowić przeszkodę ważną w rozpowszechnieniu uprawy tytoniu, albowiem buraki daleko wyższą przynoszą korzyść jak tytoń pod względem paszy dla inwentarza, gdy zwracane z fabryk cukrowych wycieczyny stanowią doskonale dla inwentarzy pożywienie; przeto gdy pod tym względem żadnego porównania uprawa buraków z tytoniem nie wytrzyma, a przecież pomimo tój oczywistej i powszechnie uznanj korzyści, uprawa tytoniu jeszcze w tych okolicach najlepiej postępuje, gdy przeciwnie, okolice nie mające zupełnie cukrowni, a natomiast mające fabryki tytoniu w pobliskości, jak Lublin, Suwałki, Działoszyn, o uprawie tytoniu dotąd nie pomyślały.

Co do 3go. Tegoroczny urodzaj nadzwyczaj obfity w tytoń i obniżenie cen produktów zbożowych, powinały być zachętą do rozpowszechnienia uprawy tój rośliny, przy tak znakomitych dogodnościach, jakie administracya, w skutek decyzji Rady Administracyjnej, wyż cytowanej, dla uprawiających tytoń udzieliła.

Nakoniec, co do twierdzenia zawartego w odezwie powyżej cytowanej administratora o zbyt wysokiej cenie monopolicznej, ta musi być odpowiednią do korzyści, jaką fabryki tutejsze ze sprzedaży tytoniu osiągają, albowiem z tytoniu, za jaki fabryki płacą pud po rs. 1 kop. 90, wyrabiają w Krośniewicach tytoń Dreikönig zwany, którego funt kosztuje kop. 36, a że pud zawiera fun. 40, przeto fabryka przerobiwszy naszą ciężką pracę, za rs. 1 kop. 90 nabytą, bierze rs. 14 kop. 40, ma więc brutto procentu ⁷⁵⁰/₁₀₀.

Wyjaśnwszy zatem w rzeczywistym świetle powody przez Administracyę przytoczone, i usprawiedliwszy faktami, takowe nie mogą być powodami głównymi, tamującemi rozwój plantacji tytoniu krajowego, obowiązkiem jest moim zwrócić uwagę na tę okoliczność, iż gdy postęp rolnictwa naszego w gospodarstwach znaczniejszych naucza nas, iż plantacya w tychże tytoniu jest mniej ko-

rzystną, albowiem dowiedziona jest rzeczą, iż w gospodarstwach systemu 3-polowego uprawa tytoniu winna być zaniechana, gdyż stanowi przedplon pod ozimią, która zwykle po nim nie udaje się i tylko w gospodarstwach płodozmiennych, bez wysilenia gruntu może być hodowaną tak, ażeby w rotacji uprawa tej rośliny miała miejsce swoje w polu okopowym, aby po niej następowała nie ozimina, lecz jarzyna, a mianowicie jęczmień, a właśnie w tychże gospodarstwach miejsce zmianowania na tytoni przeznaczane zajmują buraki, które korzystniej pod każdym względem jest hodować, zatem uprawa tytoniu w gospodarstwach większych, tak 3-polowych jak i płodozmiennych, zaniechana być stanowczo winna, a tylko uprawa tej rośliny powinna zająć miejsce głównie w gospodarstwach małych, płodozmiennych, a mianowicie w okolicy miasteczek, położonych gdzie przy znakomitej masie nawozów, tyle pomocnych do uprawy tej rośliny, przy uprawie ogrodowej, jak równie po koloniach w okolicach tychże miast znajdujących się. Uprawą onę zatrudniać się winni głównie cząstkowi posiadacze gruntów i koloniści, a mianowicie liści tytoniowych w najlepszych gatunkach. W celu jednakże rozpowszechnienia uprawy tej rośliny w podobnych miejscowościach, należałoby, według mego zdania, przedsięwziąć obok znakomitych dogodności i ułatwień już poczynionych, wprowadzić jeszcze nowe środki, mające na celu jedynie przywrócenie zaufania i dobrej wiary w niższej klasie plantujących, którzy właśnie z korzyścią dla ogółu powinni zająć się uprawą tytoniu, obecnie przez nich zaniebaną, z powodu niewiadomości o zaszyłych ułatwieniach. Środkami temi, wedle mego mniemania, są następujące:

1. Corocznie podawać do wiadomości osób trudniących się plantacją tytoniu w kraju, o ilości, gatunku, cenie liści tytoniowych, przez pośrednictwo Dziennika Gubernialnego i Gazety Rządowej; rozpowszechnić nie tylko przez ogłoszenie onych we wszystkich pismach peryodycznych krajowych, ale głównie przez publikacje kilkakrotne z anonon po wsiach i w miastach i miasteczkach, po rynkach, w dnie targowe, oraz w kancelaryach wójtów gmin.

2. Ponieważ termin dwutygodniowy do zawierania kontraktów z plantatorami, poręczony Inspektorom ekonomicznym fabryk tytoniu w kraju istniejących oznaczony, jest bardzo krótki, to jest od d. 15 marca do końca tegoż miesiąca, takowy wypadłoby przedłużyć, tém bardziej, gdy wedle dawnych ogłoszeń, takowy zaczynał się od d. 10 marca i trwał nieokreślonie; obok tego pożądanaby było rzeczą, iżby kontraktów z plantatorami w małej ilości życzącymi sobie tytoni plantować, zawierane być mogły po miastach i miasteczkach, za pośrednictwem Urzędów Skarbowych z Kontrollerami tychże, za potwierdzeniem Inspektorów ekonomicznych, tak, ażeby mający chęć uprawiać tytoni, mogli znaleźć ułatwienie otrzymania kontraktu, bez narażania się na kosztą odbywania odległych częstokroć podróży, dla uzyskania kontraktu w fabrykach.

3. Rozpowszechnić również sposobem wyżej opisanym, za pośrednictwem publikacji, pomiędzy ogółem ułatwienia i dogodności dla plantatorów wyżej szczegółowo opisane, decyzją Rady Administracyjnej Królestwa z d. 24 Stycznia (5 Lutego) 1850 r. objęte, mające na celu zarządzenie zupełnemu upadkowi plantacji tytoniu, które będąc tym sposobem jawne dla ogółu, przekonałyby mających chęć uprawiania tytoniu, o dogodnościach, jakie obecnie są dla nich tąż decyzją Władzy krajowej zastrzeżone.

4. W celu zapobieżenia dowolności fabryk w odrzucaniu przy odstawie liści tytoniowych, na wilgoć procentu dosyć wysokiego, gdyż czasem od 15 do 20 dowolnie stanowionego, pomimo, iż kontraktem już za szpagat i nitki, oprócz tego stały procent 5% jest oznaczony, wypadłoby stałe zasady procentowe ustanowić, gdyż niepodobna przypuścić, aby tytoni niewyszony mógł jeszcze 20 procentu stracić, i dla tego w ustanowieniu takowych wielką potrzeba zachować skrupulatność, gdyż jak z jednej strony niepodobna prawie jest w czasie odstawy liścia segregować, oczyszczać i wysuszać, tak, ażeby dowiedzieć się z pewnością, jaki każdemu plantatorowi potrącić procent i wiele tytoniu na potraw przeznaczyć, a ztąd Inspektor, pomimo wprawy i doświadczenia, popełnić może pomyłki, to znowu plantatorowie pokrzywdzeni zniechęcają się, tracą zaufanie i zaniechują zupełnie uprawę; dla tego wypadłoby zaprowadzić sumienną skalę procentów owych, zasto-

sowaną do warunków, jakie odstawiany liść do fabryki posiadać winien; nadto, warunki te szczegółowo określić, tak, ażeby każdy odstawca przekonany był moralnie o ściślej i bezinteresownej sprawiedliwości dlań wymierzonej.

Wprawdzie, Rząd Opiekuńczy, zapobiegając podobnym ucziwliwosciom, wymaga od Administracyi, aby każdy plantujący udzielał pokwitowanie, że nie ma żadnej pretensyi i nie jest pokrzywdzony—dobrodziejstwo to przecież pożądanego skutku odnieść nie mogło, bo przybyłemu plantatorowi z dalekiej okolicy do fabryki, z transportem, własnymi furmankami, niepodobna było wytaczać sporu w sposobie wyżej opisanym; musiał zatem choć niechętnie zastosować się do decyzji ostatecznej przyjmującego i cenami, jakie mu naznaczone zostały, kontentować się, i wkońcu podpisać, że z całego dzieła jest zadowolniony; dla zapobieżenia więc dowolności stanowienia procentu, obok przepisania stałych zasad co do wysokości jego, przedstawiam środek następujący: Za dostawą tytoniu do fabryki dopełnić odbioru natychmiast, bezwarunkowo, w razie zaszłego sporu z każdego gatunku liści tytoniowych, na jaki fabryka takowy podzieli, ma być ucięta próbka, najmniej 20 fun., czyli pół pudła, która ma być szczelnie opieczętowana pieczęcią rządową administratora, oraz prywatną. Inspektor kontrolujący w fabryce spisze protokół czynności, próbki ponumeruje, zaznaczy ceny zapłacone przez fabrykę, a dopiero w miejscu wskazanem przez Rząd, biegli na ten cel wyznaczeni z obywateli plantujących tytoni, lub członków Towarzystwa Rolniczego w tej okolicy zamieszkałych, zjadą się i ocenią, o ile na każdej próbie plantator pokrzywdzonym się zdaje i wtedy tenże cenę przez nich ustanowioną odbierze, którą fabryka natychmiast zapłacić obowiązana będzie. Do ocenienia zaś liścia tytoniowego, wedle tak szczegółowo rozgatunkowanego w ogłoszeniach rządowych, biegli wyznaczeni nie powinni mieć wielkiej trudności, gdyż każdy z nich z łatwością i dokładnością ocenić i rozróżnić może kolor liścia: żółty, zielony, brunatny, łodygi cienkie od grubych, oraz wysuszenie liścia; zresztą, zasady podobnego postępowania, w razie sporów zaszłych przy odbiorze tytoniu, są wskazane w decyzji Rady Administracyjnej Królestwa, wyżej cytowanej, mają być rozpowszechnione i podają tylko sposób upraszczający tę czynność.

5. Kwity, wydawane przez Administracyę z przyjętego do fabryki tytoniu, nie są zastosowane do gatunków tytoniu, wyszczególnionych w ogłoszeniach rządowych, gdyż zdaje się, iż takowe powinny obejmować również wyszczególnienie gatunków, z wyrażeniem ceny na każdy gatunek oznaczonej, a wtedy każdy odstawiający dostatecznie byłby przekonany, że odstawiony tytoni zapisany został pod właściwym gatunkiem i cena odpowiednia temuż naznaczoną została, a nawet, w razie sporu zaszłego, rozstrzygnięcie onegoż byłoby dla znawców łatwiejszem; przedstawiony zaś tu wzór kwitu podobnego, obejmuje wyszczególnienie tej osnowy:

- a) Tytoniu w liściach z plantacyi
- b) " " " "
- c) " " " "
- d) " " poślednich zielonych
- e) " " Geitzu z plantacyi

Summa

Któż więc może dojść z kwitu podobnego, jaki był jego gatunek tytoniu, kiedy go napisano ogółowo pod rubrykami a) b) c) wyrażeniami, i tylko z położonej ceny w rubryce następnej domyślać się dopiero wypada, że tytoni wzięty był za gatunek pośledni, chociaż był piękny i żółty; zdaje się zatem, że wypadłoby kwity na odstawę tytoniu zmienić w ten sposób, ażeby takowe mieściły w sobie rozgatunkowane szczegółowo, wedle ogłoszeń rządowych, odmiany onegoż, wraz z cenami nań postanowionemi, a wtedy każdy oddawca może nabyć przekonanie, czy gatunek liścia tytoniowego, przezeń odstawanego, rzeczywiście wedle koloru przyznany mu został.

Z wyjaśnienia powyższego, pobieżnie skreślonego, przekonanie się można dostatecznie, iż przy tak znakomitych ułatwieniach i wyższej cenie, przez Administracyę za tytoni podanej, utrudnienia dawne, przy odbiorze tytoniu praktykowane, usuniętymi już zostały

Idzie tylko głównie o wykorzenienie złego przekonania, nabytego przez ogół, o utrudnieniach, a mianowicie w tej klasie, jakimi są koloniści i mieszczenie rolnicy, dla której wyjednane ułatwienia i postanowieniem rządowem określone, nie są dostatecznie wiadome i rozpowszechnione, a która to klasa robotcza z jak największą korzyścią, jak się wyżej rzekło, wziąć się winna do uprawy tytoniu, i to w gatunkach wyborowych, jako już dawniej w kraju naszym praktykowanych. Tym więc jedynie sposobem można będzie uprawę tej rośliny w mniejszych gospodarstwach rozpowszechnić, i tęp samem zmniejszyć potrzebę sprowadzania liści z zagranicy, które w ościennych nam państwach, jako monopolem nie objęte, przedstawiają dla naszej Administracji znakomitą korzyść nabywania tychże liści, w celu przerobienia onych w naszych fabrykach za cenę nader niską, z powodu konkurencji tamże praktykowanej, której tu, z powodu ceny monopolicznej, plantatorom krajowym nie są w możności ofiarować; tym więc sposobem, gdy zachęcenie posiadacze, koloniści małych gospodarstw, sami zajmujący się uprawą roli, wezmą się do uprawy tytoniu i takową starannie w lepszych gatunkach prowadzić będą, uprawa tej rośliny zakwitnie w kraju naszym i stanie się źródłem bogactwa krajowego, tak jak się stała w okolicznych nam krajach, przy tak olbrzymio wszędzie wzrastającej konsumpcji tytoniu; a pieniądze na zakup liści tytoniowych, za granicę w tak wielkiej ilości wyprawdane w kraju pozostaną.

A. Klimkiewicz.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Z B O Ź E.

Gdańsk 6 Grudnia. W upłynionym tygodniu mieliśmy zupełną odwilż, i Wisła uwolniła się od kry; wczoraj było ze śniegiem 2° mrozu, a dziś 6 stopni. Motława pod śpichrzami zamarzała.

Targi angielskie znou ostygły, w poniedziałek pszenica ze znizieniem jednego szyl. z trudnością odchodziła, we środę sprzedaż była łatwiejsza, wczoraj, jak depesza telegraficzna donosi, targ spokojny, bez zmiany w cenie.

We Francji handel zbożowy mniej był ożywiony, a kilka tygodni trwające podniesienie zatrzymało się pod naciskiem obfitujących dowozów.

Na wszystkich portowych i głównych targach, pod wpływem wiadomości z Anglii i Francji, mniej było ruchu, a ceny zwolniały.

Na naszej giełdzie interesa były trudne, zwłaszcza, że z zamarnięciem Motławy, kosztą ładunku znacznie przybierają. Sprzedaż tylko ze znizieniem 10 do 15 guld. była możebną. Na żyto odbył łatwy po ostatnich notowaniach, a na odstawę wiosenną dla braku sprzedających, żądanie nie mogło być zaspokojone. Zkontraktowano paręset lasztów po 295, 297¹/₂ z odstawą na Maj i Czerwiec, a 300 guld. z obowiązkiem odstawienia w Kwietniu i Maju. Do kupna pszenicy na wiosenną odstawę wielu jest amatorów.

	korzec warszawski						
placono za laszt wagi hol.	guld. prus.	wagi polskiej	złp.	rr.	złp.	gr.	
Pszenicy od 129 do 13 ² / ₃	420 do 470	243 250	34 15	38 19			
" — 13 ³ / ₄ — 13 ⁵ / ₆	470 — 497	251 255	38 19	40 25			
Zyta — — —	130 294 — 297	— 245 26	— 26	9			
Jęczmienia — — —	105 — 118 240 — 318	199 222	21 6	28 2			
Grochu — — —	— 330 — 345	— —	29 5	30 15			

W ciągu tygodnia sprzedano lasztów pszenicy 165, żyta 120, jęczmienia 40, grochu 40.

W ciągu Listopada wysłano z portu pszenicy lasztów 4523, żyta 1174, jęczmienia 1086, grochu 364, rzepiu 142. Po 1 Grudnia na śpichrzach gdańskich pozostało pszenicy lasztów 5971, żyta 1344, jęczmienia 498, grochu 488, owsa 197, siemienia 205, rzepaku 1434.

Nawigacya na Wiśle zamknięta i pod Toruniem nic nie przeszło. Sprzedano jeszcze:

100 belek sosnowych 26 dług. 1²/₃ cali kubik po 7 srgr.
400 murlat 30 " 1¹/₁₀ " " po 5²/₃ srgr.

Kursa zamian: Londyn 197¹/₃. Amsterdam 101¹/₃ do 101¹/₂.

Alexander Makowski.

W upłynionym tygodniu sprowadzono do Warszawy (prócz tego co w śpichrzach znajduje się) żyta czwartki 7445, pszenicy 4513, jęczmienia 2061, owsa 4233, grochu 692, gryki 221, kaszy jęczmienniej 508, maki żytniej 499, maki pszennej 431, kartofli 1292, siana fur 1579, słomy fur 433.

Średnie ceny żywności na targach Warszawy i Pragi z upłynionego tygodnia.

to jest od dnia 4 do 10 Grudnia 1859 roku.

	rsr.	kop.	korzec		od rsr.	kop.	korzec
Żyta czwartki	4	71 ¹ / ₂	2 87	Kaszy jęcz. ord.	6	27 ¹ / ₂	
Pszenicy ditto	7	80 ¹ / ₂	4 76	Słomy pud. . . .	—	30	
Grochu polnego	5	53 ¹ / ₂	3 37	Siana pud. . . .	—	37	
" cukrowego	7	13 ¹ / ₂	4 35	Drzewa sos. sąż.	7	80	
" fasoli	8	12	4 95	Wół dobry	—	—	
Gryki	4	18 ¹ / ₂	2 54	" średni	—	—	
Jęczmienia . . .	4	30	2 63	" lichej	—	—	
Owsa	2	81	1 77	Ciele	—	—	
Maki pszennej przedniej pud	2	5		Baran	—	—	
Maki ordynar. żytniej pytlow.	—	92		Wieprz dobry	—	—	
żytniej razowej	—	67 ¹ / ₂		" średni	—	—	
gryczanej pud	—	47 ¹ / ₂		" lichej	—	—	
Kaszy jaglanej czwartki	9	10		Masła pud.	8	50	
" grycz. zw.	7	62 ¹ / ₂		Słoniny "	4	60	
" drobniej	14	75 ¹ / ₂		Kartofli czetw.	1	56	95 ¹ / ₂
" jęcz. perl.	15	99		Okowity wiadro bez podatku	—	—	
				Garniec	—	—	

Wprowadzono z Cesarstwa bydła rassy stepowej sztuk 370, z opasów w Królestwie sztuk 19, z Królestwa bydła rassy krajowej sztuk 357, z pozostałego remanentu zeszłego tygodnia sztuk 4, w ogóle sztuk 750; wieprzy 1051, cieląt 372, baranów 95; z tych zakupiono na miejscową konsumpcję: wołów sztuk 658, wieprzy 720, cielęta i barany wszystkie; na liwerunek wołów sztuk 13; z bydła stepowego wyprowadzono do Nowogeorgiewska sztuk 27, do Częstochowy —, do Powązek —; z bydła rassy swojskiej wyprowadzono w różne miejsca Królestwa sztuk 13, na chów do Warszawy i Pragi 10; z powrotem do domu jako niesprzedane na targu 13; pozostało remanentem sztuk 16.

AGRONOM

z Księstwa Poznańskiego, odbywszy długoletnią praktykę gospodarstwa w témże Księstwie i Meklemburgu, obeznany dokładnie ze wszelkimi gałęziami gospodarstwa wiejskiego, poszukuje miejsca Rządcy w Królestwie lub Cesarstwie. Wiadomość o nim powiąć można w Składzie papieru J. Funka, przy ulicy Żabięj Nr. 949a, wprost bramy Saskiego Ogrodu.

DOM KOMISSOWY

Chcąc ułatwić potrzebującym nabywanie nasion aklimatyzowanych i dostatecznie wypróbowanych w swej użyteczności, a to głównie przez odwołanie się do gospodarczych zasobów krajowych, przez następczenie mianowicie możności zbytu tych nasion, które już w naszym kraju są lub mogą być produkowane; mam honor upraszać Szanownych Gospodarzy, posiadających nasiona zbóż, pastewne, ogrodowe lub jakiegokolwiek, do gospodarstwa postępowego i ulepszonego należące, a ze swej dobroci i użyteczności znane i doświadczone, aby w tym względzie ze mną porozumieć się raczyli. Zebranie tych wiadomości byłoby korzystnym, tak dla chcących sprzedać swój produkt, jak dla mających chęć i potrzebę nabycia i uwolnić od konieczności sprowadzania z zagranicy nasion, które się w kraju znajdują, z kąż możnaby się spodziewać, że ceny dla kupujących znacznieby niżęj wypadły.

A. Rodkiewicz.

Ulica Miodowa, obok Rządu Gubernialnego.

